

Karácsonyi Zsolt

Belső tízezer

(részlet)

Nem lesz sivatag. Mondta az Öreg.

Ha elindul a szél és néhány homokszem arcomba csapódik, látom a dűnéket, a sziklákat és a sivatagi falut is. Hatalmas macskák sétálnak benne, Baszeth állatai. Két lábra állnak, felöltik emberi maszkjaikat. Lecsapnak az első áldozatra, aki a történetet hibásan mondja el.

Nem tudom már a történetet. Nincsenek meg a kapaszkodók, a váratlan fordulatok, a férfiak és nők, akik egy történetben szerepelni szoktak, nem emlékszem a királyokra és a cselszövőkre sem, pedig valakinek győzni kell ebben a történetben is, kell egy hajó, egy vitorlás, ahogy halad lefelé a Níluson.

Amióta az asszuáni gátat megépítették, nincsenek krokodilok a Halottak völgye közelében. Mégis, a turisták vagy a történet kedvéért, a partmenti nádasból előbukkan egy óriási példány, maga a krokodilisten, akinek áldozatot kell bemutatni. Akad is vállalkozó, egy mindegyre csak önmagát fényképező turista, aki hátát a korlátnak feszíti, hogy legalább a felvételen úgy tűnjön, háton lebeg a Nílus hullámai felett.

A személyzet egyik tagja nem rakta rendesen a helyére a korlátot. Az önmagát fényképező turista belezuhan a Nílusba, elkapja a krokodilisten és húzni kezdi a nádas felé. Krokodil, krokodil, visítja egy idős hölgy, és a korlát felé mutat. A személyzet nem is néz arra. Körbeveszik a hölgyet, nyugtatgatják, és elárulják, amit rendes nílusi hajóúton nem árul el a személyzet, az idegenvezetők sem, hogy az asszuáni gát miatt a Halottak völgye közelében egyáltalán nincsenek krokodilok. Az idős hölgy kétségbeesve hadonászik, hátizsáknak is beillő krémszínű retiküljével csapkodja a személyzet arcát, vállát, mellkasát. De a személyzet nem fogja le, csak körbeállják, nehogy a dühöngő turista kárt tegyen magában. Láttak ők már ennél cifrábbat is, tudják, nem szabad hozzáérni, az idős turisták karja, ha erősebben szorítják, azonnal megkékül. Jó néhány éve tilos hozzáérni a turistákhoz, különösen az öregekhez, baj lehet belőle, még a rendőrség is rászállhat a főnökökre, gazdagok ezek a turisták, csak néha megbolondulnak, egészen megbolondulnak, mert aki nem turista, aki nem bolond, miért is kezdene utazgatni.

Amíg így körbeállják a visítózásba lassan belefáradó és végül a gyorsan alá helyezett székre rogyó idős hölgyet, a krokodilisten komótosan behúzza a nádasba az élettelen, néhány perce még önmagát fotózó turistát, békésen falatozgat a nádasban és egyáltalán nem érdekli, hisznek-e a létezésében, még az se zavarná, ha valaki a Nílus vagy a piramisok létezésében kételkedne.

Már éppen szundítani készül, amikor három, az elfogyasztotthoz hasonló turistákat szállító repülőgép után Hórusz is elrepül a feje felett. Nem lesz többé sivatag, süvít feléje a sólyomisten. Az óriási krokodil pedig tudja, megint itt az idő.

Senki sem gondolná, de éppen ő az, aki minden léptével oázisokat teremt maga körül, bárhova is lép: füves rét marad a nyomában, vagy legalább vígan zizegő szavanna. Néhány év, néhány pillanat elég neki, és az egész Szaharát zöldellő növényzet borítja, egészen addig, amíg Oziriszt fel nem darabolják ismét.

Miközben a krokodilisten elindul a sivatag felé, a turistákat szállító hajó megáll a Karnaki templom mellett. Leszállnak a turisták, az idegenvezető, és leszáll a személyzet egyik tagja is, éppen az, aki a korlátot nem rakta rendesen a helyére. Mindenki itt van? Kérdezi az idegenvezető. Aki nincs itt, emelje fel a kezét!

De az önmagát fotózó turista már nincs abban a helyzetben, hogy karját emelve integessen az idegenvezetőnek, pedig milyen jó volna most, ha egy ügyes amatőr fényképész megörökíthetné a pillanatot, amikor a személyzet tagjára az egyik oszlop pereméről rázuhan egy kődarab. Azonnal szörnyethalt, mondják később a gyorsan köréje gyűlők, ami nem teljesen igaz.

Halála előtt azt látja, hogy az ég váratlanul elsötétül, egy ideig még látszik a hirtelen az égbolt közepére szökkenő telihold. A telihold, amit egy istennő tart a kezében, akár egy véres és remegő szívet. Talán Baszethnek hívják.

Illmarinnen nézi, ahogy az Öreg, kezében egy üres tálcával, elindul a Kerítés felé, magasra emeli, de Baszethnek nem kell az öreg szív. A sivatag pedig terjeszkedik tovább.

Nem vagyok itt. Mondta az Öreg.

Ezért annyira nehéz téged megnevezni, téged látni, érezni, tapasztalni, téged, aki itt vagy egészen közel, aki a gondolataimmal ébredsz, aki a szavaimmal alszol, aki a legapróbb rezdülésem is figyeled, ki némaságom is elfogadod, mert tudod, hogy a némaságom nem a hangtalansággal egyenlő, mert hangok vagyunk mindannyian, az erdő hangjai, a tenger hangjai, sivatag ritmusa.

Nem vagyok itt, ezért nem is igazán tudok ennél többet kimondani, mint azt, hogy nem vagyok itt. De akinek van füle, hallja, akinek szája van, továbbmondja, továbbmondhatja. Volt egy erdő, ahol én lakoztam, volt egy tisztás is, amerre én jártam. Felhők hajoltak a tisztás fölé, hajló felhők közül égiek néztek le, mint a magas égbolt kútkáva-széléről, mindig csak rám néztek, ha lefele néztek. Amerre én jártam, ott más ember nem volt, szárnyatlan rikoltás, ez volt az ember-nép, könnyek nélkül jártam boldogtalanságban, boldogságom nélkül és a tudta nélkül, észre sem is vettem, hogy nem vagyok boldog.

Így is elmondhatja, másként is mondhatja, akárki is szól így, akárki is szól itt, csak a víz felszínén legelésző árnyék, akárki is néz fel, akárkit is érzel, az csak elpárolgó, az csak füstben élő, az az elgomolygó tévedt követője.

Nem hittem volna, hogy erdő véget érhet. Nem tudtam mondani: az erdő – mert erdő volt minden, ami ott körülvett, mert erdő volt minden. Minden, mi bennem élt. Ha virág lehullott, én is vele hulltam, törzsek, gyökerek közt szarvast, hogyha űzött vadász farkashorda, én téptem, én haltam, én is erdő voltam, amíg tisztás szélén fel nem pillantottam, míg észre nem vettem égi kútkávaról, akik lehajolnak, azok engem néznek.

Őket se látom már, téged sem látlak már, pedig a szemem jó, tekintetem éles. Az az Öreg vagyok, aki nincsen már itt. Az az Öreg vagyok, aki már itt nincsen.

Nem értette az Öreg, honnan szed elő ilyen hangsúlyokat. Ahol ő született, ott nem így beszéltek, történetet alig mondtak az öregek, amúgy se szívesen, mert kevesen voltak.

Ha az öregek kevesen vannak, nincs már kedvük megszólalni sem. Messziről, ha autóval elshanva tekint rájuk valaki, annak úgy tűnhet, hogy javában osztják a világ nagy dolgait egymás között, és az a fiatalka lány, tejeskannával kezében, az pedig tátott szájjal hallgatja őket. Pedig a történet pont fordítva van, a tejeskannát hozó fiatalka lány, az hoz valami mozgást, új szavakat az ő történetükbe, ők csapják össze a kezüket és a hogymikvannak és a kigondoltavolna, ilyeneket mondanak. De az ő történetük már régóta véget ért, az ő történetüket már elmondta valaki más, ahogy az Öreg történetét is elmondta már valaki, talán egy gyermek, aki tejeskannát tartott a kezében. Az Öreg meghallgatta a történetet és elfelejtette, de ez a felejtés, magával a történettel együtt, mégiscsak beleívódott a mozdulataiba, a hullámokon úszó fekete dobozba, ami néha már teljesen olyan volt, mint az Öreg, vagy az Öreg kezdett fekete dobozra hasonlítani, a dobozra, ami olykor magát a Jövendőt is nyugtalanítja.

Ezért van, hogy a Jövendő ott bóklászik az Öreg körül, aki már régóta nem sejtí a Jövendőt, ott bóklászik, leginkább nyáron, néha még a porban is nyomokat hagy, az öreg pedig elindul a nyomok után, el egészen a kerítésig, mert az ösvény éppen a kerítésen nyíló kis kapuig vezet, lakat sincs rajta, de a kilincset régóta nem nyomta le senki.

Minek is lenyomni a kilincset, amikor a Jövendő hagyja, hogy minden dolgát kiolvassa az Öreg a porból, a homokból, jól tudja a Jövendő, hogy az öreg néhány pillanat múlva úgíis elfelejt mindent, de mégsem, nem egészen, a Jövendő ezt kénytelen újra és újra kipróbálni és beismerni. Mégsem létezik teljes törlés, mégsem létezik tiszta lap, pedig ez volt a Jövendő terve, hogy az Öreg teljesen tisztán és üresen induljon el, a kerítésen túlra, vagy a folyón át a fák közé, teljesen mindegy, látogassa meg a kedvenc erdőit, tisztásait, hegygerinceit, mindegy, csak tűnjön el, mintha nem lett volna ott, vagy épp amott soha.

Jövendő látja, hogy az Öreget nem lehet eltüntetni, az Öreg ott lebeg, romog saját légvárai és romjai között, nem emlékszik semmire, de a dolgai emlékeznek rá, vagy néha mégis emlékszik, de arra és csakis arra, hogy nem emlékszik semmire. Néha órák, napok, hónapok is eltelnek, amíg valami új, valami már-már elfeledett emlék, mégiscsak kilép az elme pástjára, felveszi a vívóállást. Pengék már régóta nincsenek, csak a két hajdanvolt penge gombja lebeg a pást felett, mint egy húséges, de régóta eltemetett eb két árván maradt és azóta is a gazdát figyelő szemgolyója – úgy lebeg ott, az elme pástja felett a két penge nélküli gomb.

Az öreg egyik emléke felveszi az egyik sisakot, a másik emlék a másik sisakot. A Jövendő lesz a bíró, Jövendő lesz a közönség, aztán elunja ezt az elmepást játékot, megvárja, amíg az Öreg ismét önmagába süpped, mint valami dívány párnái közé, a Jövendő pedig átugrik az első nagyobb város egyik árnyékos kocsmasztalához, éppen készül rágyújtani, de túl közel ül a bárpulthoz és hirtelen eszébe villan, hogy a bárpult ötméteres körzetében tilos a dohányzás.